

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ 2

Примено:	26.08.2013	Прилог	Вредност
Орг. единица	Број		
07	12/105		

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12 и 24/13), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по **животни вештини** за VI одделение на деветгодишното основно образование за учениците со пречки во психичкиот развој.

АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА УЧЕНИЦИТЕ СО
ПРЕЧКИ ВО ПСИХИЧКИОТ
РАЗВОЈ

ЖИВОТНИ ВЕШТИНИ

ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО
ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, 2013

1. ВОВЕД

Наставната програма по *животни вештини* има за цел да придонесе за личниот, емоционалниот и социјалниот развој на учениците на тој начин што го помага развојот на психосоцијалните вештини подготвувајќи ги учениците за успешно справување со предизвиците на секојдневниот живот. Психосоцијалните вештини имаат особено важна улога во промовирање на здравјето на учениците, во обезбедување на нивната физичка, ментална и социјална добросостојба. Во наставната програма се содржани следните теми (подрачја):

1. Јас - личен развој;
2. Јас и ти - Интерперсонални односи;
3. Јас и здравјето - Здраво живеење;
4. Јас и околината - Однос со надворешната средина.

Овие теми се дефинирани на различни нивоа-од ниво на препознавање, опишување, именување, набројување и споредување, до ниво на осознавање и заемање став и мислење.

Дефинираните цели на секоја тема посветена на образованието се дадени глобално и со конзистентна структура условена од возраста на учениците, нивната можност за прифаќање, разбирање и воочување на односите и личното учество во настаните во секојдневниот живот.

За да се реализираат целите и програмата за животни вештини знаењата, вештините и ставовите треба да се стекнуваат и практикуваат првенствено во секојдневниот училиштен живот, преку личните и колективните искуства на учениците, користејќи методологија ориентирана кон ученикот/ученичката како интерактивна и партиципативна единка во средината во која живее и учи.

Програмата животни вештини се реализира со 2 часа неделно, односно 72 часа годишно.

2. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Тема 1: ЈАС - ЛИЧЕН РАЗВОЈ			
Цели	Содржина	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да осознава дека секој човек има свои слаби и јаки страни; ○ да се оспособува да ги идентификува своите потенцијали и да поставува цели за постигање; ○ да се оспособува да ги претстави своите знаења, можности и потреби; ○ да се поттикнува да ги брани и да зборува за своите погледи и мисли; ○ да се поттикнува да ја развива самодовербата и сигурноста во себе; ○ да се запознае со различни техники на изразување; ○ да се поттикнува да прифаќа нови искуства; ○ да се запознае со различните улоги и обврски во одделението и да знае како да побара поддршка од своите соученици и наставници; ○ да се запознае со обврските во семејството и домот и да се оспособува да ги планира и навреме да ги извршува; ○ да се оспособува уредно и навреме да ги извршува своите училишни обврски; ○ да се оспособува да работи во група, да соработува со своите 	<p>Самодоверба</p> <p>Позитивна слика за себе како член на семејството и како ученик</p> <p>Препознавање и изразување на сопствените емоции</p> <p>Организирање на слободното време</p>	<p>Моите јаки и слаби страни</p> <p>Знаења, способности и потреби</p> <p>Лични потенцијали</p> <p>Сопствено мислење</p> <p>Ставови, погледи и мисли</p> <p>Постигања</p> <p>Права и обврски како член на семејството и како ученик</p> <p>Поддршка</p> <p>Процес на донесување на одлуки важни за училишниот живот</p> <p>Пријатни/непријатни емоции</p>	<p>↕ Работилници за градење на самодовербата.</p> <p>↕ Разговор: Моите обврски во семејството.</p> <p>↕ Разговор: Моите обврски како ученик.</p> <p>↕ Цртеж: Јас во семејството.</p> <p>↕ Цртеж: Јас во одделението.</p> <p>↕ Изработување пано: Мојот дневен режим (со сите обврски во текот на денот).</p> <p>↕ Работилница за градење на позитивна слика за себе во семејството и во одделението.</p> <p>↕ Разговор: Кога сум среќен/а, тажен/а, лут/а, бесен/а и сл.</p> <p>↕ Изразување на емоциите преку цртеж.</p> <p>↕ Смајли човече кое ги означува одредените емоции.</p> <p>↕ Работилница за препознавање и изразување на сопствените емоции</p> <p>↕ Разговор: Што сакам да правам во слободното време?</p> <p>↕ Работилница - слободни активности според индивидуалните желби и способности.</p> <p>↕ Учениците прават избор за членување во некоја од секциите во училиштетто според желбите и афинитетите.</p>

<p>соученици при извршување на своите училишни обврски;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да се поттикнува да партиципира во процесот на донесување одлуки важни за училишниот живот; ○ да се запознава со позитивни и негативни емоции (што го прави вознемирен/а, а што среќен/а); ○ да запознае стратегии за справување со емоции (лутина, разочарување и сл.); ○ да се оспособува да ги препознава сопствените емоции и соодветно да умее да ги изрази на различни начини; ○ да се поттикнува и да прифаќа дека и пријатните и непријатните емоции се дел од секојдневниот живот; ○ да се запознае дека има право на слободно време во текот на денот, седмицата, годината; ○ да се запознава со значењето на слободното време и неговото правилно користење; ○ да се оспособува да идентификува различни начини на организирање на слободното време. 		<p>Стратегии за справување со интензивни емоции</p> <p>Слободно време</p> <p>Културно издигнување и изградување</p>	
--	--	---	--

Тема 2: ЈАС И ТИ - ИНТЕРПЕРСОНАЛНИ ОДНОСИ

Цели	Содржина	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да осознае дека меѓу луѓето постојат сличности и разлики во физичкиот изглед, во способностите и во потеклото, како и во потребите и интересите; ○ да се оспособува да ги препознава сличностите и разликите кои постојат меѓу неа/него и другите во поглед на физичкиот изглед; ○ да се поттикнува да го почитува туѓото мислење и да прифаќа дека потребите и интересите на другите се исто толку важни како и сопствените; ○ да се поттикнува и да прифаќа дека мислењето и уверувањето на другите треба да бидат уважени; ○ да осознава што е тајна, кои тајни се „добри“ и треба да се чуваат, а кои тајни се „лоши“ и може да му наштетат некому; ○ да се оспособува да разликува добра од лоша тајна; ○ да се оспособува да препознава што е вистина, а што е лага; 	<p>Прифаќање сличности и разлики Чување тајна Кажување лаги/вистини Справување со насилничко однесување Комуницирање</p>	<p>Сличности и разлики Потекло Потребите и интереси Позитивна придобивка Тајна Чување тајна Лага/вистина Последници од лажење Доверба Насилничко однесување Исмејување Навредување Сочувствување Вербална комуникација Невербална комуникација</p>	<p>➔ Цртеж: Кој сум јас?</p> <p>➔ Цртеж: Моето другарче (споредување на двага цртежа).</p> <p>➔ Игра: Кое од другарчињата има црна коса...сини очи...кој сака фудбал...(се става во табела) и се споредуваат резултатите.</p> <p>➔ Работилница: Правилно прифаќање на сличностите и разликите.</p> <p>➔ Разговор: Што е тајна, дали имате тајна?</p> <p>➔ Разговор: Кое е моето најдобро другарче и зошто?</p> <p>➔ Работилница: Како се чува тајна?</p> <p>➔ Разговор: Што е лага, а што е вистина (конкретен пример).</p> <p>➔ Практични примери со илустрации.</p> <p>➔ Работилница: Кажување лага/вистина.</p> <p>➔ Гледање документарен филм за насилничко однесување - разговор.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ да се запознава со негативните последици од лажењето и да согледува дека кажувањето лаги може да биде штетно за него/неа и за другите; ○ да се запознае со постоењето различни видови насилничко однесување, нивно препознавање за начини на заштита; ○ да се оспособува да реагира на исмејувањето и навредувањето упатено кон него/неа; ○ да се запознава со невербалните знаци на комуникација; ○ да се поттикнува да ги научи правилата на активно слушање; ○ да се оспособува да ги користи вербалните знаци и невербалните изрази кои имаат позитивно влијание врз односите со другите и да се воздржува од користење вербални и невербални изрази кои имаат негативно влијание врз другите; ○ да осознае дека прво треба да разбере што сака другиот да каже, а потоа да реагира. 		<ul style="list-style-type: none"> ✦ Работилница: Справување со насилничко однесување. ✦ Разговор со полицаец за последиците од насилничко однесување. ✦ Практична вежба: Видови на комуникација. ✦ Демонстрација - мимики и гримаси, гестови, невербална комуникација. ✦ Игра: Пантомима - актуелна тема. ✦ Работилница: Начини на комуницирање.
--	--	---

ТЕМА 3: ЈАС И ЗДРАВЈЕТО - ЗДРАВО ЖИВЕЕЊЕ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да се запознае со видовите здрава храна и како влијае храната влијае на болести и превенција од болести (вид, обработка, подготовка и чување); ○ да се запознава како правилно да се конзумира храна (да направи избор на разновидна храна); ○ да се оспособува да подготвува едноставна храна и пијалаци, правилно да ги конзумира; ○ да сфаќа дека дел од болестите се предизвикани од несоодветна храна и неправилна исхрана (троење, дијареја и сл.); ○ да се поттикнува да осознае дека недоволната, преобемната, неизбалансираната храна е штетна по здравјето; ○ да знае што што е лична хигиена и средства за одржување на личната хигиена; ○ да ги осознае последиците од носење на валкана облека и обувки по здравјето и социјалната прифатеност; ○ да се поттикнува редовно да одржува лична хигиена, и како да ги одржува облеката и обувките; ○ да се оспособува одржувањето на личната хигиена да ја прави самостојно; ○ да се запознае со важноста за хигиена на домот и во училиштето; 	<p>Стекнување навики за здрава храна</p> <p>Водење грижа за личната хигиена</p> <p>Хигиена на домот и училиницата</p>	<p>Здрава и балансирана исхрана</p> <p>Едноставен балансиран оброк</p> <p>Последици од несоодветна храна</p> <p>Лична хигиена</p> <p>Социјална прифатеност</p> <p>Хигиена</p> <p>Проветрување</p> <p>Чистење</p> <p>Средства за одржување хигиена во домот</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➔ Разговор: Здрава храна/нездрава храна. ➔ Изработување пано: Здрава храна/нездрава храна (учениците сечат илустрации и ги лепат на паното). ➔ Видеопрезентација: Последици од неправилна исхрана. ➔ Практична вежба: Приготвување чај, природен сок, какао и сл. ➔ Практична вежба: Сервирање прибор за јадење и храна. ➔ Сервирање и украсување на храната. ➔ Разговор и демонстрација: Каде и во какви услови се конзумира храната? ➔ Разговор и демонстрација: Прибор за лична хигиена. ➔ Цртање прибор за лична хигиена. ➔ Практична вежба - миење заби, лице и сл. ➔ Разговор и демонстрација: Како се одржуваат облеката и обувките? ➔ Практична вежба: Одржување облека и обувки. ➔ Разговор: Чист дом значи здравје. ➔ Практична вежба: Проветрување на простории, облека, постелнина и сл.. ➔ Практична вежба: Бришење прашина и чистење на подот во училиницата. ➔ Разговор: Што е болест, а што е здравје? ➔ Пано со прикази на здрав човек и на болен човек. ➔ Посета на амбуланта и разговор со лекар. ➔ Играње улоги: Посета на амбуланта.

<ul style="list-style-type: none"> ○ да се запознае со важноста од проверувањето на домот, проветрувањето на алишта, постелнинага и сл.; ○ да се запознае со начинот на одржување на хигиена во домот - чистење со правосмукалка, брипење прашина, како и со средствата за одржување хигиена во домот (и со опасноста од средствата за одржување на хигиена доколку неправилно се користат); ○ да се запознава со опасностите од болести и причините за нивно појавување; ○ да се запознава со најчестите заболувања и начинот на заразување/пренесување; ○ да осознава со кои средства и постапки може да се превенира појавата на болести (лична хигиена, хигиена на просторот, изолација, заштитни средства); ○ да се оспособува да ги препознава симптомите на одделни болести и да се поттикнува да побара помош кога ќе забележи симптом на одредена болест; ○ да се оспособува да го прилагоди своето однесување за да не се разболе и да прифаќа совети од возрасните за заштита од болести; ○ да ги запознава телесните промени како резултат на сексуалното созревање и да ја прифаќа сексуалноста како природен дел од човечкиот развој; ○ да се се оспособува да препознае сексуална злоупотреба; ○ да се запознае од последиците од пушење и пиене алкохол; 	<p>Превенција од болести и заболувања</p> <p>Развивање свест за сексуалното здравје</p> <p>Превенција од пушење и алкохол</p>	<p>Болести и заболувања</p> <p>Заразни болести</p> <p>Превенција</p> <p>Витамини</p> <p>Сексуално созревање</p> <p>Последици од пушење и пиене алкохол</p>	<p>➔ Посета на аптека - играње улоги: Во аптека.</p> <p>➔ Разговор и демонстрација: Како да се заштитиме од болести?</p> <p>➔ Работилница: Во здраво тело-здрав дух-Како да се однесуваме за да бидеме здрави?</p> <p>➔ Разговор: Разлики меѓу момчињата и девојчињата, меѓу мажите и жените.</p> <p>➔ Книга со илустрации: „Јас сум тинејџер“ - за момчиња и за девојчиња.</p> <p>➔ Видеопрезентација: Пушењето е штетно по сопственото здравје, но и за здравјето на другите.</p> <p>➔ Видеопрезентација: Алкохолот е штетен за здравјето а може и да убие.</p> <p>➔ Разговор на тема: Алкохолот е штетен за здравјето а може и да убие.</p> <p>➔ Интернет пребарувања на записи на тема: Штетните последици од консумирање алкохол и од пушењето.</p>
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ○ да се оспособи да се спротивстави на прекршување на забраната за пушење и да се охрабри да се спротивстави на притисокот од другите за пушење и пиење на алкохол; ○ да се поттикнува да ја сфаќа штетноста од пушење и консумирање алкохол за здравјето. 			
---	--	--	--

ТЕМА 4: ЈАС И ОКОЛИНАТА - ОДНОС СО НАДВОРЕШНАТА СРЕДИНА

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ да осознае за постоење на опасни предмети, животни и растенија од околината што може да го/ја повредат; ○ да осознава за опасни постапки и ситуации со кои може да се соочи на одделни места и во одредено време; ○ да се запознава со правилата на однесување на одредени ситуации и во одредени места (на роденден, екскурзија, во театар и сл.); ○ да се оспособува да ги осознае знаците на опасност и предупредување и да се однесува согласно инструкциите; ○ да се запознае со последиците од сопственото несоодветно однесување врз безбедноста на другите луѓе од околината; 	<p>Безбедно однесување во средината</p>	<p>Опасни предмети</p> <p>Опасни постапки</p> <p>Знаци на опасност</p> <p>Правила на безбедно однесување</p>	<p>➔ Разговор по илустрации - опасни постапки (сам дома) и ситуации (толпа) со кои може да се соочи на одделни места (стадион) и во одредено време (доцна навечер).</p> <p>➔ Интернет пребарувања - опасни постапки и ситуации со кои може да се соочи на одделни места и во одредено време.</p> <p>➔ Глумење ситуации - сам дома, на роденден, на екскурзија, во театар, во зоолошка градина и сл.</p> <p>➔ Работилница: Изработување пано - Што смеам да правам дома, а што никако не смеам.</p> <p>➔ Изработување пано - Што смеам да правам надвор, а што никако не смеам.</p> <p>➔ Работилница: Запознавање со правилата на однесување во одредени ситуации и на одредени места (на роденден, на екскурзија, на гости кај пријатели, во кино и сл.).</p> <p>➔ Разгледување енциклопедии за растенија и за животни - разговор по илустрации.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ○ да се ослободува да препознае растенија/животни/настани/луге кои се опасни по околината; ○ да се поттикнува да почитува правила на однесување пропишани за конкретни ситуации; ○ да се поттикнува да ја осознава потребата од постоење безбедносни правила и забрани и нивно почитување; ○ да се поттикнува да осознае дека има потреба да го прилагодува своето однесување во одредени ситуации заради обезбедување лична безбедност и безбедност на другите; ○ да се поттикнува да чувствува љубов и одговорност кон растенијата и животните; ○ да се поттикнува да изгради позитивен однос кон растенијата и животните; ○ да се поттикнува да развива правилен однос кон животните во зоолошките градини. 	<p>Градење позитивен однос кон растенијата и животните</p>	<p>Растенија</p> <p>Животни</p>	<p>→ Цртање омилено животно и/или растение.</p> <p>→ Посета на зоолошка градина и разговор како да се однесуваме со животните - што смеат животните да јадат, а што не смеат и сл.</p> <p>→ Еколошка акција во училишниот двор,, Се грижиме за природата“.</p>
--	--	---------------------------------	--

<ul style="list-style-type: none"> ☐ да се оспособува да препознае растенија/животни/настани/луге кои се опасни по околината; ☐ да се поттикнува да почитува правила на однесување пропишани за конкретни ситуации; ☐ да се поттикнува да ја осознава потребата од постоење безбедносни правила и забрани и нивно почитување; ☐ да се поттикнува да осознае дека има потреба да го прилагодува своето однесување во одредени ситуации заради обезбедување лична безбедност и безбедност на другите; ☐ да се поттикнува да чувствува љубов и одговорност кон растенијата и животните; ☐ да се поттикнува да изгради позитивен однос кон растенијата и животните; ☐ да се поттикнува да развива правилен однос кон животните во зоолошките градини. 	<p>Градење позитивен однос кон растенијата и животните</p>	<p>Растенија Животни</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Цртање омилено животно и/или растение. ✚ Посета на зоолошка градина и разговор како да се однесуваме со животните - што смеат животните да јадат, а што не смеат и сл.
--	--	-----------------------------------	---

Напомени за начинот на планирање и реализација на наставната програма

Во паралелките во посебните основни училишта и во посебните паралелки при редовните основни училишта составот на учениците е изразито хетероген. За учениците со посебни образовни потреби, согласно видот и степенот на попреченоста, треба да се практикува строго диференциран и индивидуализиран пристап во рамките на воспитно – образовниот процес. Ваквиот приод е во функција на нивните индивидуални специфични потреби, а, се очекува да резултира со развивање на индивидуалните потенцијали, и, секако максимални академски постигања.

Во тој контекст, наставниците кои реализираат настава со овие ученици треба:

- да се обидат при изготвувањето на планирањето (доколку видот и степенот на попреченоста на учениците во паралелката го дозволува тоа) да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка;
- за учениците во паралелката чиј вид и степен на попреченост не дозволува наставниците да планираат исти содржини, цели и активности за целата паралелка, тогаш за нив треба да планираат парцијална партиципација во рамките на содржините, целите и активностите кои ги реализира целата паралелка;
- доколку видот и степенот на попреченост е многу сериозен наставникот пристапува кон изготвување интересен индивидуален образовен план за тие ученици во рамките на адаптираните наставни програми (при изготвувањето на индивидуалниот образовен план наставникот може да користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години). Кога наставникот во индивидуалниот образовен план користи наставни содржини и цели и од наставните програми од претходните учебни години, треба да ги наведе одделението, содржините, како и целта на нивното повторно обработување.

3. КАРАКТЕРИСТИКИ НА УЧЕНИЦИТЕ СО ПРЕЧКИ ВО ПСИХИЧКИОТ РАЗВОЈ

Кај учениците со пречки во психичкиот развој се аспектирани стеленот на интелигенција, квалитетот на перцепцијата, способностите за анализа и синтеза, мислењето, памтењето, вербалните способности, мотивацијата, како и моторните и социјалните компетенции. Овие ученици се со сиромашен речник, недоволниот лексички фонд не им дозволува адекватно да ги изразат своите мисли и истовремено го отежнува разбирањето на искажаното на соговорникот. Во говорните ситуации често употребуваат многу воопштени, нејасни, неопределени и несоодветни зборови (исказите не се прецизни, или воопшто не се соодветни за предметите за кои говорат). Тешкотии во ориентацијата во просторот претставува голем проблем при развивање на способностите за читање, пишување и извршување на математичките задачи. Тешкотии при памтењето доаѓаат до израз во спориот процес на памтење и отсуството на примена на техниките на запамтување. Некои истражувања

покажуваат дека и овие ученици можат да бидат успешни доколку се исполнат одредени предуслови. Секоја нова содржина треба максимално да биде прилагодена на способностите на ученикот, адекватно дозирана со примена на соодветни и за ученикот интересни наставни средства. Неопходно е повеќе пати да се повторува на нови примери, со нови наставни средства и дидактички материјал. Дури на добро разбирање и усвоена содржина може да се градат нови педагошки барања. Се препорачува изготвување индивидуализирани наставни ливчиња за повторување, утврдување и увезбување на одредени содржини. На краткотрајното задржување на вниманието на некоја содржина (флукутирачко внимание) може да се влијае преку одредени методски постапки (развивање интерес на содржината кој вклучува едноставни и одредени задачи -налози, разбирливост на градивото кое му се презентира на ученикот, примена на таков дидактички материјал кој е инетересен, различен и не е оптоварен со непотребни детали. Подрачјето на перцептивниот развој вклучува низа компоненти како основа за успешно учење. Особено се значајни оние кои се одговорни за аудитивната, визуелната, тактилната и кинестетичката перцепција т.е. интерпретацијата на околината од страна на ученикот на споменатите подрачја. Додека во перципирањето секогаш е присутна сензорната дразба на тоа што ќе перципираме влијае состојбата во која се наоѓаме, претходното искуство кое го поседуваме, па според тоа перципирањето не претставува само пасивно регистрирање на дразбите кои делуваат на нашите осетни органи. Предуслов е инатакнтното сензорно функционирање. Испитувањата покажуваат дека освен тешкотииите во перципирањето во едно осетно подрачје, кај нив може да се јават тешкотии во интеграцијата на информациите од повеќе сензорни подрачја, како и тешкотијата во селективната детекција, кои се однесуваат на перцепциите на релевантните карактеристики на дразбата. Овие ученици најчесто учат по пат на имитации, затоа наставникот треба да биде во улога на модел кој учениците ќе го имитираат. Учењето на нови содржини треба да претставува надградување врз претходното знаење (секојдневните искуства) на учениците. Во таков педагошки дијалог учениците можат да ги покажат сопствените знаења и вештини и активно да партиципираат во текот на часот. Преку педагошкиот дијалог наставникот формира јасна претстава за нивото на усвоеност на одредени содржини и вештини. При планирањето наставникот треба да го почитува принципот на функционално учење, наученото на часот да биде практично применливо во секојдневното живеење. Тоа ќе биде дополнителен мотив за учениците побрзо и поуспешно да учат. Учениците ќе бидат мотивирани, а интересот за учење ќе биде голем доколку наставната содржина е презентирана во вид на приказна, со стил близок и разбирлив за учениците. Треба да се избегнува оптоварување со фактографски податоци кои се речиси неупотребливи за оваа популација. Учениците треба да се постојано ангажирани, и, истовремено задоволни, а наставникот дискретно треба да ги има сите во фокус, и, секако да се обидува да одговори на нивните специфични потреби и афинитети.

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

- Препораки за користење на годишниот фонд на часови

Препораките за годишниот фонд на часовите се дадени како ориентација заедно со конкретните цели и теми/содржини, што секако не треба да го ограничува нивното прераспределување, според потребите при реализацијата. Поинакво користење на часовите треба да го проценува предметниот наставник според достигнуањата на неговите ученици, т.е. според промените во квалитетот на знаењата и резултатите кои тие ги постигаат.

- Наставни средства:

- o извори на учење во непосредната околина – предмети и објекти во природата;
- o енциклопедии, атласи, карти, глобус и сл.;
- o лабораториски прибор, лупа, линијар, вага, компас, микроскоп;
- o Интернет, образовни софтвери;
- o светски признати списанија од областа на природните науки;
- o визуелни средства (слики, цртежи, апликации, фолии, панoa, модели, макети и др.);
- o аудиовизуелни средства (графоскоп, фотоапарат, дигитална камера, ДВД, видеоплеер, компјутер, ЛШД и др.).

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа (формативно оценување). Учениците за оваа програма не се оценуваат со оценки.

6. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата по наставниот предмет ќе се реализира во просторни услови и услови на опременост според општиот норматив за опременоста за реализирање на наставните програми во деветгодишното основно образование.

7. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно - образовната работа во шесто одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- филозофски факултет - Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
- дефектолошки факултет, дипломиран дефектолог.

Изготвил: работна група, координатор Марија Симонова, советник во Бирото за развој на образованието - Скопје

Контролирал: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор во Бирото за развој на образованието – Скопје

Одобрил: м-р Весна Хорватовиќ, директор на Бирото за развој на образованието - Скопје

8. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по **животни вештини** за шесто одделение на деветгодишното основно образование за учениците со пречки во психичкиот развој, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

на ден

Скопје

Министер,
Спирос Ристовски

